

Král medvědů

Vanessa Walderová

WAND

bambook

bamb**oo**k

Vanessa Walderová

Král medvědů

ilustrace Simona M. Ceccarelliová

Vanessa Walderová
KRÁL MEDVĚDŮ
ilustrace Simona M. Ceccarelliová

Title of the original German Edition: *Das geheime Leben
der Tiere (Wald) – König der Bären (Vol. 2)*

© 2022 Loewe Verlag GmbH, Bindlach
Lic.: Agentur Dr. Ivana Beil, Schollstr. 1, D-69469 Weinheim
Translation © Eva Kadlecová, 2024

Vydala Grada Publishing, a. s., pod značkou Bambook
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 9135. publikaci

Překlad Eva Kadlecová
Odpovědná redaktorka Lucie Švecová
Redakční úprava a jazyková korektura Michaela Tománková
Sazba TypoText
První vydání, Praha 2024
Vytiskla tiskárna FINIDR, s.r.o., Český Těšín

© Grada Publishing, a. s., 2024

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

ISBN 978-80-271-7125-5 (pdf)
ISBN 978-80-271-3954-5 (print)

Věnováno památce medvěda č. 211, „Scarface“

1990-2015

a „BBho“, medvěda z Bitterrootu

2003-2007

Obsah

Část I.: Jaro

Lapka.....	11
Gigant.....	17
Vůně větru.....	24
Stavění pahorků.....	36
Životní lekce.....	46
Neviditelné ploty.....	62
Na špatném břehu.....	73

Část II.: Léto

Drobeček.....	84
Z čistého nebe.....	94
Střetnutí.....	106
Vlčí noc.....	115
Tisíc otázek.....	130
Ohnivé větve a nebeský medvěd.....	146

Část III.: Podzim

Divoká voda	159
Lapčino léto	174
Rychle a beze smutku.....	186

Část IV.: O mnoho jar později

Slunečné vzpomínky	198
Mohlo by vás zajímat... ..	202

Grizzlyové si možná nejvíc ze všeho přejí,
abychom je nechali na pokoji.
Alespoň to si zaslouží. A my také.

Steve Nadeau,
biolog a autor knihy *Journey of the Bitterroot Grizzly Bear*, 2020

Část I.: Jaro

Lapka

Hory byly dosud pokryté metrovými vrstvami sněhu. Dokonce i stromy byly oděné do bílé, jako by příroda zapomněla, že existují i jiné barvy. I zvuky zněly tak nějak tlumeně. Kromě hučení větru a občasného výkřiku dravého ptáka panovalo v krajině ticho.

Tady nahoře na vrcholcích se mohlo sluníčko namáhat, jak chtělo, ale zima odmítala ustoupit a vítr byl stále nemilosrdný. Až v půli cesty dolů do údolí měly zlatavé paprsky větší štěstí. Poprvé od pozdního podzimu tam začala teplota pomaličku šplhat nad nulu. A potom, konečně a po velké námaze, se na špičce větvičky oddělila od ledové pokrývky první osamocená kapička vody. Chvíli se chvěla a třpytila v ranním slunci, teprve potom skápla na zem a vyvrtala do sněhové pokrývky sotva patrnou jamku.

O několik metrů dál se za sněhovou stěnou něco pohnulo, jako by padající kapka někoho probudila.

Byl tam ukrytý brloh rodinky medvědů grizzly. Zatímco Lida, matka, se ze zimního spánku ještě neprobudila, její dvě mláďata už byla čilá jako rybičky. Lezla jí po hlavě, zavrtávala se jí do kožichu, pila plnými doušky její tučné mateřské mléko a pravidelně se prala a pošfuchovala, aby zahнала dlouhou chvíli. Zatím jim totiž nikdo nevysvětlil, že grizzlyové tráví polovinu roku téměř bez hnutí v brlohu. Nejedí, nepijí, dokonce ani nečůrají. A není to tím, že je na ně venku moc velká zima. Často tu sice bývalo i minus třicet stupňů Celsia, ale na to byli medvědi se svými tlustými kožichy výtečně vybavení. Hlavním problémem bylo, že ve zvonivé zimě a pod metrovými nánosy sněhu by si jen těžko nacházeli potravu.

Lapka a Tramp byli sice taky medvědi, ale s chladem si zatím tak snadno poradit nedokázali. Narodili se totiž teprve tuhle zimu, zatímco jejich matka spala. Lida se probudila jen na tak dlouho, aby maličká, holá medvědí miminka olízala a pomohla jim nalézt struky. Potom zase usnula. Její srdeční tep se zpomalil, dech zeslábl – chystala se spát až do jara. Od té doby byla medvíďata na všechno sama.

Proto se denní program Lapky i jejího bratra Trampa skládal převážně z pití. Jejich svraštělá tělíčka se pozvolna pokrývala srstí a oni mohli postupně začít prozkoumávat stísněný brloh, aniž by se přitom třáslí zimou. Jejich maminka vydávala nejen tiché pochrupování, ale také blažené teplo. A zatímco venku mrzlo, brloh byl příjemně vyhřátý. Medvědí matka ho na podzim pečlivě vystlala vrstvami suché trávy a mechu. Svého otce Lapka a Tramp nikdy neviděli a mělo to tak i zůstat. Malý svět těch dvou se skládal jen z maminky, sourozence a výklenku, který matka vyhloubila pod skálou a do nějž by se snad vmáčkli ještě párek veveřek, ale jinak nikdo.

Na tom ale, když Lapka po několika týdnech poprvé otevřela oči, pramálo záleželo, protože tu byla taková tma, že neviděla vůbec nic. Od té doby však stále častěji prosvítalo zasněženým vchodem do brlohu denní světlo. Obě medvědí mláďata se znovu a znovu snažila svou spící matku probudit, ale ta si vždycky jen otráveně povzdychla a spala dál. Neprobudila se ani, když ji Tramp při divoké hře nechtěně udeřil tlapkou do oka. Medvíďata měla dlouhé drápy, se kterými se ale ještě nenaučila zacházet.

Lapka těmi svými několikrát zaškrábala do zledovatělého sněhu ve vchodu brlohu, ale byl ještě příliš tlustý a pevný. A další den zrovna tak. A pak celý další týden. A ještě o měsíc později.

Ale potom konečně přišel den, kdy se to změnilo. Kdy se změnilo úplně všechno.

Malá medvědí holčička fascinovaně sledovala, jak se na vnitřní straně ledové stěny uvolňují jednotlivé kapičky a pomalu se kutálejí k zemi.

„Co to je?“ kníkl za ní její bráška.

Lapka led neohroženě olízla – a hned se jí k němu přilepil jazyk.

„Éééé!“ vyjekla překvapeně. „Hehůůůžu ohtuh!“

„He?“ opáčil zmateně její bratr.

Od něj žádnou pomoc čekat nemohla. Lapka škrábala do stěny drápy a tahala a škubala za jazyk. Marně, zůstával přilepený k ledu.

„Homoooh!“ křičela Lapka vystrašeně.

Tramp nerozuměl přesně, co se mu jeho sestra snaží sdělit, ale jednoznačně se jí dělo něco, co se jí nelíbilo. A tak se malý medvídek rozběhl a vší silou se vrhl proti ledové stěně. Naboural do ní, odrazil se a přistál přímo na zadku.

„Auááá!“

Synův bolestný výkřik stačil k tomu, aby se Lida probudila. Mžourala do světla a snažila se pochopit, co se kolem děje. Ani jedno z jejích mláďat nevypadalo zraněné.

Nejraději by spala dál. Měla po té dlouhé zimě tak málo sil.

„Mmmm!“ naříkala Lapka úplně bez sebe a trhala hlavou.

Lida pomalu a namáhavě vstala. Všechny končetiny ji bolely. Skoro šest měsíců je nepoužila. Jakmile se postavila na nohy, ze všeho nejdříve se mohutně otřepala. I to bylo nepředstavitelně obtížné. Teprve pak došla ztěžka ke své dceři a zhodnotila situaci. Naklonila hlavu až těsně k Lapčinu malému obličejíku a hned jí bylo jasné, v čem je potíže. Lida svým velkým, hrubým, ale především teplým jazykem přejížděla po ledě tak dlouho, až vyhloubila mělkou jamku.

Lapka se mohla konečně odtrhnout a honem schovala jazyk do tlamičky. Tiše kňučela bolestí. Špičku jazyka skoro vůbec necítila.

Pak se Lida obrátila na synka Trampa. Seděl na zadku a taky kňoural. Podívala se zpátky na Lapku, která si třela předními tlapkami tlamu, aby si zahřála jazyk. Tak tohle jsou její mláďata. Povzdychla si. Zdálo se, že má před sebou ještě spousty práce...

„Hm,“ zabručela pak Lida a obrátila se k ledové stěně. „Nejvyšší čas na jaro.“

A jediným mocným máchnutím přední tlapy roztříštila ledovou stěnu na stovky střepů. Před nimi se rozprostřel les – třpytivý a tající a jen s několika málo zelenými skvrnami.

Gigant

Jeho nikdo a nic probouzet nemuselo. Ani padající rampouchy, ani rozčilený ptačí křik, ani hukot rozvodněných pramenů, které si hledaly nejkratší cestu do údolí. Grizzly věděl na půl stupně Celsia přesně, kdy venkovní teploty stoupnou natolik, aby mohl ukončit svůj zimní odpočinek. Zkrátka to cítil.

Jeho posly byly vůně. Přinášely mu zprávy z celého teritoria. Malovaly mu v hlavě krajiny, od horských vrcholků až dolů k moři, vzdálenému více než den cesty. Vítr k němu nesl pachy až do brlohu vysoko v horách, kde spal. Vyprávěly odpočívajícímu obrovi o borovicových šiškách, jež voněly pronikavě a aromaticky, i když si je pilné veverky poschovávaly, kam to šlo. O jehličí stromů, jež na slunci uvolňovalo své éterické oleje. O kořenech čerstvých keřů a houštin a o nových poupatech v půli cesty do údolí. Pod hranicí tání už se klubaly ze země šeferdie, ostružiníky a kopyšníky. A od mořských

vln sem vanul tichý, sotva postřehnutelný příslib – ryby. Čerstvé, lahodné ryby, bez nichž by si větší grizzlyové mohli jen sotva nastřádat dostatečné tukové zásoby, aby přežili zimu.

Obr zvolil jinou taktiku než většina ostatních medvědů: našel si brloh v co možná největší nadmořské výšce. Zima tu začínala dříve, takže se dříve také uložil ke spánku, hned poté, co se u vodopádů celé týdny vydatně krmil lososy. A zároveň tu mráz vydržel déle, takže mohl déle odpočívat. Když se pak probudil a sestoupil dolů do údolí, příroda už pro něj měla dávno přichystané své stoly přetékaající potravou a on se mohl pustit rovnou do jídla.

Tahle zima byla už jeho sedmadvacátá. Sám o tom sice nevěděl, ale byl tak nejstarším medvědem široko daleko. Ale i kdyby to věděl, bylo by mu to jedno. Zastával názor, že zbytečnosti je lepší pustit z hlavy. Jednou z nich bylo i jméno, které mu dala jeho matka. Jen její vůni si stále pečlivě uchovával v paměti, aby ji mohl čas od času vyštrachat a nechat se tou vzpomínkou trošku zahřát. Hlavně ve chvílích, kdy se cítil nemocný nebo byl zraněný. Pro toho, kdo na nikoho nevolá, nejsou jména důležitá.

Grizzlyové jsou samotáři. Nežijí v rodinách ani ve smečkách, nepotřebují společníky na lov ani přátele. Ani s jinými zvířaty neuzavírají spojenectví. Když jsou medvědímu mladíkovi dva nebo tři, výjimečně i čtyři roky, jeho matka ho vyžene, začne si hledat nového partnera a pořídí si nová mláďata. I na ně je sama. Tak to mezi grizzlyi chodí.

Velký medvěd neměl ani nepřátele. Neexistovalo zvíře, které by ho mohlo ohrozit. Ani mezi jinými samci grizzlyho. Žádný jiný lovec se mu svou velikostí nemohl rovnat. Od nosu ke konci ocasu měřil dost přes tři metry, asi jako mladý strom. I dospělé vlčí samce mohl jednou ránou tlapy odmrstit jako otravné mouchy, a taky to mnohokrát udělal. Když byl ještě mladší, musel bojovat s jinými medvědy. O teritorium, o kořist, o samici nebo prostě proto, aby se zjistilo, kdo je silnější a zaslouží si stát se ještě starším a ještě silnějším.

Bojovat mu nijak zvlášť nevadilo, ale pokud měl na výběr, nedělal to. Boj stojí hodně síly a tou se grizzlyové vždycky snaží neplýtvat.

Prohrál jen zřídka a tomu pocitu z vítězství se mohlo máloco vyrovnat. To se vždycky postavil na zadní,

vztyčil se do celé své majestátní výšky a s hlavou takřka v oblacích se nechal proniknout pocitem, který stejně jako on neměl žádné jméno. Pocitem, že on je ze všech nejmocnější, vládce světa, pán lesa, král všech medvědů.

Své jizvy nosil grizzly jako vyznamenání. Stopy hlubokých škrábanců na obou bocích, které mu rozpárali protivníci mocnými drápy na prackách. Jedno ucho měl napůl ukousnuté – za to zase vděčil jedné samici, která před ním bránila mláďata. S takovou nebylo radno žertovat, to věděl dokonce i on. Dodnes si vzpomínal na její pach i na to, jak se mu zamlouvala. Srst měla téměř zlatněhnědou, na grizzlyho velice neobvyklou. On sám byl spíš světle hnědý. Jen končky chlupů se mu stříbrně leskly, jak je pro grizzlye typické. Zvláště pak za krkem, mezi rameny, kde se mu tyčil mohutný hrb, majestátní hora čistých svalů, již nosí každý grizzly jako batoh, aby se ty nejmocnější přední končetiny v celé živočišné říši mohly pohybovat s patřičnou silou.

Po dlouhých šesti měsících mělkého dýchání zhluboka nasál vzduch do plic. Pečlivě teď pohyboval jen těmi svaly, u nichž to bylo nezbytně nutné, aby

přesunul váhu na zadní polovinu těla. Ozvaly se bolesti, které tak důvěrně znal. Staré klouby, staré rány, ztuhlost po dlouhé nehybnosti... Přivítal je jako staré známé. Takové už bylo jaro, nový rok, nové léto, nový začátek – starý dobrý život.

Po dlouhém spánku vážil dobře přes půl tuny. Ztratil téměř třetinu své hmotnosti, protože šest měsíců nic nejedl ani nepil. Teď bude potřebovat rychle přibrat. I tak byl ale největším grizzlym v širém okolí. Mohli by mu to říct orli, kdyby si s nimi povídal: že ani na druhém břehu řeky už nežijí medvědi tak velcí jako on. Že on zůstal jediným a posledním z medvědích gigantů, o nichž kolovaly legendy jak mezi lidmi, tak mezi zvířaty.

Zplodil sice na stovky potomků, kteří sami už zplo-
dili ty své, ale žádný z nich nedorostl do jeho velikosti. Jestli dosáhnou alespoň jeho věku, to se teprve uvidí.

Konečně se postavil na všechny čtyři tlapy a dal se zvolna do pohybu. Vítr ho šimral na nose. Kdyby měl víc energie, asi by kýchl. Když se protahoval úzkým východem ze svého brlohu, ulomilo se několik velkých rampouchů a zůstaly trčet z okolní půdy jako